

0+

“Поро пиалан улыт яндар шўман-влак:
цуло Юмым уажыт” (Мф. 5:8).

ШҮМ-ЧОН ЦЗОЛЫК

2013 ий март
годсек лектеш.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 9-ЛЕ (77) №, 2019 ИЙ СЕНТЯБРЬ

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитымыже почеш

СВЯЩЕННОМУЧЕНИК СЕРГИЙЫМ САМЫРЫК ТУКЫМ ПАГАЛЕН ШАРНА

**Марий мландын пресвитерже
СВЯЩЕННОМУЧЕНИК СЕРГИЙЫМ шарныме
кечын, 8 августышто, Йошкар-Оласе
Благовещений соборышто митрополит
Иоанн Юмын литургийым служитлен.**

Митрополит дене пырля республикын чыла кундемже гыч толшо самырык ўдыр-рвезе-влак кумалыныт. Нуно черкыла пеленысе Рушарня школлаште тунемыт, кадет классыш, патриотический клублашке коштыт. Литургий деч вара самырык-влак Изи Какшан энерын серже мучко Ыресым нумал ошкылыныт. Крестный ходым митрополит Иоанн вуйлатен. Православный рўдерын трапезныйыштыже кечывал кочкышым ыштыме деч вара ўдыр-рвезе-влак квест-модыш дене модыныт.

САЛАМЛЕНА!

Йошкар-Олан да Марий Элын Высокопреосвященнейший митрополитше Иоанном «Йошкар-Олан почетан енге» чап лұмым налмыж дене поро кумылын саламлена!

Тиде чап лұмым олаштына кызыт марте 48 енлан пуэныт. Нунын коклаште але марте мастер строитель, тыршен ыштыше министр ден завод директор, уста писатель ден музыкант, кугу кўкшытыш шушо врач ден туныктышо-влак лийыныт. Владыка Иоаннлан тиде чап лұмым пуымым пенгыдемдыше знакым тений 9 августышто, Йошкар-Олалан 435 ий теммылан пөлеклалтше пайремже кечын, кучыктеныт.

Йошкар-Олан да Марий Элын епархийжым ыштымылан тений июль тылзыште 26 ий темын. Тиде жапыште кундемаштына могай вашталтыш лиймым кажне ег ужын кертеш. Марий Элнан тўжвал тўсшө веле огыл, а тыште илыше ег-влакын илыш умылымашышт, көргө вий-куатышт да шонымашышт сай велыш вашталтын. Православный вера верч пенгыдын шогымыжо да шке кўкшө духовностьшо дене владыка Иоанн тыгай поро вашталтышлан кугу надырым пыштен. Калык тудым чот пагала, кундемнан кеч-могай вершөршытыжат тудым вучат да кугу уна семын вашлийыт, благословитлымыжым чот аклат.

Высокопреосвященнейший владыка Иоанн, Йошкар-Олан почетан енге, Марий мландынам да калыкын чонжым тўзатыме пашада умбакыжат ушнен толжо, шкеат таза да кужу курыман лийза!

Кужэгер посёлкышто – Литургий

Волжск ден Шернурын епископшо Феофан святой преподобный Серафим Саровскийым порын шарналтыме кечын Кужэгер посёлкысо святитель Николай Мирликийскийын храмыштыже Юмын литургийым служитлен. Ты храмын приделжым Серафим Саровский лұмеш святитлыме.

Проповедьыштыже владыка Феофан Серафим Саровский гай юмынъеным мыланна пуымыжлан Господь Юмылан тауштен ойлен. Святойын илыш корныж дене келгынрак палдарен. *«Ушанем, – манын тудо, – таче преподобный Серафим Саровскийын чонжо*

тудын лұмеш святитлыме чыла храмышке толын, мемнан дене пырля кумалын. Тыландат преподобныйын мутшым каласем: «Куанынем, Христос Ылыж кынелын!»

Литургий деч вара Рушарня школын тунемшыже-влак изирак концертым ончыктеныт. Умбакеже владыка Кужэгер район администрацийын пашаенже-влак дене вашлийын, йодышлан вашештен, Юмылан ўшанен илаш кўлмө нерген ойлен. Администрацийым вуйлатыше С.И. Михеевлан святой Серафим Саровскийын иконыжым пөлеклен.

КУРЫМАШ ИЛЫШЫШ ВОНЧАШ ЯМДЫЛЫМЕ КЎВАР

Святой праведный Иоанн Кронштадтский Юмын литургий нерген тыге ойлен: «Висан пурла могырышкыжо Юмын литургийым верандаш гын, а шолашкыже – тўнян уло поянлыкшым, Юмын литургий тўнян уло поянлыкшым сена.

Мыланна могай шергакан поянлык пуалтмым айдеме алят умылен ок керт. Тиде пиал корандыме лиш гын, тунам веле чаманаш тўналеш. Айдеме кызит ни кечым, ни южым, ни волгыдым ок акле. Кунам пычкемыш толеш, шўлаш юж ок лий, тунам гына айдеме мом йомдарымыжым чаманаш тўналеш. Кызит Юмын литургийыш кошташ йон улмо годым ок кошт, а кō толеш – тўткын ок колышт, весе нерген шонен шога. Юмын литургий улмылан кōра кечывалым каваште кече волгалтара, а йўдым – тылзе. Тўжем дене шўдыр шке волгыдыжым колта, мланде саскам пуа, да ме киндым кочкын кертына. Мландымбалне мынар жап Юмын литургийым служитлаш тўналыт, тунар жап марте мланде шке саскажым пуаш тўналеш. Литургий – тиде Иисус Христосын 6рыктарыше п6лекше, курымашлык илышыш вончаш ямдылыме кўвар».

30 июльышто Йошкар-Оласе Благовещений кафедральный соборышто мариЙ йылме дене Юмын литургий лийын. Службым Морко районысо Арын селаште верланыше Иисус Христос Шочмо лўмеш храмын настоятельже протоиерей Николай Чузаев, МариЙ Турек районысо Косолопселаште верланыше святитель Николай Чудотворец лўмеш храмын настоятельже протоиерей Александр Милютин да Волжский район Памар селаште верланыше Святой Троице лўмеш черкын настоятельже, иерей Сергей Петров эртареныт. Клиросышто Йошкар-Ола да МариЙ Эл митрополийын миссионер хоржо (регент – Ирина Лебедева) ден Арын селасе храмын хоржо (регент – Татьяна Жилина) муреныт.

Литургий деч вара икмынар ег дене мутланышым, нуно чыланат шочмо йылме дене Юмын Шомакшым вашкерак умылаш лиш манын палемдышт. Йошкар-Олаште илыше Светлана Михайлова тыге ойлыш: «Марла службо мариЙын кумылжым н6лталеш, калык ончыкылык илышыш ўшанлын ончаш тўналеш. Николай ача тыгаЙ сай проповедьым марла ойлыш, мыйын шинчавўдемат лекте. Вес тыгаЙ службыш чыла палымем-влакым ўжам. Мыйын кумылем таче пеш чот н6лталтше, вет шочмо мариЙ йылмем дене Юмын Мутшо шўм-чонем, уш-акылем волгалтарен».

Алевтина Таныгина.

Шӧртньӧ купол ден яндар йӱкан чан-влак

Кужу жаплан шарнаш кодшо лу кече эртен кайыш! Арын селаште верланыше «Шӧртньӧ купол» лӱман йоча православный лагерыште Марий митрополийын тӱрлӧ районжо, тыгак Угарман ола да Татарстан кундем гыч толшо 115 йоча яра жапшым пайдалын эртарыш. Христос Шочмо лӱмеш храмын приходшо йоча-влаклан шке омсажым ынде шымше ий уло кумылын почеш.

Лагерын тӱн шонымашыже – йоча-влакым православий шӱлышеш шуараш. Сандене сменын икымше кечыжак рушарнясе Юмын литургий дене тӱнале. Службышто чыла йоча лийын, тиддеч вара поро пашам тӱналаш молебен эртаралте. Христос Шочмо лӱмеш храмын настоятельже протоиерей Николай Чузаев христиан верам арален кодымо да Христосын кӱштымашыже-влакым шуктен илыме нерген ойлыш.

Кечывал деч вара «Шӧртньӧ купол – 2019» лагерын шымше сменыже торжественно почылто. Йоча-влакым шкем кучымо да тӱрлӧ лӱдыкшӧ деч кузе аралалтме правил-влак дене палдарышна.

Шочмын святой памашыш крестный ход дене батюшка дене пырля мийышна. Ончыч вӱдым святитлыме молебен лие, вара йоча-влак чывылген лектыч. Тиде татым нуно эре гаяк шӱм вургыж вучат, вет тушеч тазарак, куаныше да пенгыде шӱм-чонан, виянрак лектыт.

31 июль чылалан пайрем гай ыле, молан манаш гын, тышке Волжск ден Шернурын епископшо Феофан тольо. Литургий годым языкым касараш да Пырчесым подылаш йӧн чылалан лие.

Епископом вашлияш йоча-влак чот ямдылалтыч. Вет нунын деке пеш пагалыме да вучымо уна, архипастырь, толеш. Эр гыч кас марте муро-влакым, куштымашым тунемыч, да тулеч моло паша ышталтын. Мемнан усталык пӧлекна тудлан да моло уна-влаклан келшыш, шонена. Йоча-влакын ача-авашт епископлан «Жития святых Нижегородской земли»

книгам пӧлеклышт. Владыка тудым тышке ўжмылан да кумда элнан тӱрлӧ кундемлаж гыч йоча-влакым тыге погымыжлан храмын настоятельже Николай ачалан таум ыштыш. Тыгак йоча-влаклан, ача-аваштланат пырля погынен, Юмо деке эшеат лишкырак лияш тыршымыштлан таумутым ойлыш.

Вожатый ден воспитатель-влак йоча-влаклан онай модыш-влакым ямдыленит. Икшыве-шамыч батутышто да пуэн овартыме курыкышто тӧрштылыч, мунчалтышт, тыгак тӱрлӧ аттракцион эртаралте. Тыге йоча-влак шке капкылыштым шуарышт, коклаштышт келшымашат, вашла полшымашат эшеат пенгыдеме.

Кугурак ийготан йоча-влакым лазертаг модыш ӧрыктарыш. Ончыч нуно оборудованийым тӱткын ончышт, а варажым чиен ончашат жап толын шуо. Инструктажым эртыме деч вара йоча-влак лӱмын ямдылыме верыш кайышт. Туштыжо чылт салтак улмышт гай чучо, шонем. Шукышт тыгай модмашым икымше гана ужыныт. Сандене чылан уло кумылын модыныт. Каласыман, тиде модыш йоча-влакын тӱткылыкыштым виянда, чулымлыкыштым терга, чогашылыштым пенгыдемда. Ты оборудованийым мемнан деке Эмеково селасе «Покровский» хуторын казакше Александр Глухов конден да шкеак модаш туныктен. Тудлан ме кугу таум ойлена.

Спорт да усталык кружок-влак деч посна йоча-влак эр да кас службылаште лийыч. Тидыже нунын шӱм-чон поянлыкыштым пойдарыш, духовно шуарыш. Кӱчык жапыште кугурак йоча-влак чангым кыраш тунем шуыч. Чан-влакын йонгыдо, яндар йӱкышт торашке, пошкудо яллаш шумеш йонгалте. Черкыште службо эртыме годым нунак тиде сомылым шуктенит.

Крестный ход дене эртымаш ынде поро йӱлашке савырнен. Корнына тений латкок менгылан кужурак лие. Арын гыч Коркатово марте, а тушеч Энерсолаш да мӧнгешла. Туге гынат йоча-влак нойымым ышт шиж, пуйто нунылан хоругви ден юмона-влакым

нумал каяшышт Господь Шкежак полшыш.

Коркатовыш шумеке, крестный ход преподобный Сергей Радонежский лүмеш почмо Рушарня школеш чарныш. Тиде школын воспитанникше-влак мемнам пайрем концертышт дене куандарышт. Меат нунылан муро пөлекым ыштышна да чыламат мороженный дене сийлышна.

Тиде кечын лач Энерсола ял шке 250 ияш юбилей пайремжым эртарен. Мероприятийыш пеш шуко калык чумырген. Меат тиде пайремын кугу унаже лийна, пуйто Юмыжак мемнам тышке конден. Христиан веран куатшым, күлешлыкшым калык деке шукташ манын, ме духовно-нравственный муро-влакым мурышна да кок куштымашым ончыктышна. Тыште шокшо кочкыш дене сийлышт, а вара Арын селашкына Юмо полшымо дене толын шуна.

4 августышто, Мария Магдалинам шарныме кечын, Ежовысо Мироносицкий ұдырамаш монастырьыш миен толна. Эрденак тарванен, литургий тўналмашеш миен шуна. Службо деч вара монастырь мучко экскурсий дене коштна. Юмын Аван «Мироносицкая» чудотворный иконыжын тышке логалмыж нерген каласкалымым йоча-влак чон йўлен колыштыч. Монастырьын настоятельницаже матушка Варнавалан тауштымо семын, йоча-влак тудлан Арын селасе Христос Шочмо лүмеш храмын войзыман кўпчыкым пөлеклышт. Мўнгеш толмо годым Йошкар-Оласе Благовещений соборыш, Марий митрополийын тўн соборышкыжо, пурен лекна.

Мемнам кажне кенежым тыге порын вашлиймыжлан Христос Шочмо лүмеш храмын настоятельже протоиерей Николай ачалан кугу таум каласена. Посна тауштымаш Угарман вел икшыве-влакын ача-аваштлан. Нуно 10 кече трапезныйште тыршенит: тутло кочкышым кечеш ныл гана ямдыленит. Эше воспитатель ден вожатый-влакымат палемдыман, нунат пеш күлешан пашам шуктеныт. Икманаш, кў тиде сменым эртарен колташ полшен – чылалан кугу тау!

Лагерьын кугурак воспитательже Елена Александровна Панина тыге каласыш: «*Ме кажне ийын тышке погынена, шке послушанийна дене мыняр-гынат тысе черкылан*

полшена. Игече юалгырак ыле гынат, шўм-чонна эреак шокшым шижын, вет мемнан дене пырля Господь лийын, молитва-влакым лудын, ме ыренна. Лагерьын тиде сменыже шуко жаплан ушеш коदेश: кажне кечын эртарыме службо, святой-влаклан акафистым лудмаш, крестный ход, архиерей службо, концерт, памашым эрыктымаш да тўзандарымаш, пеледыш клумбышто шўкшудым кўрмаш, черке кўргым эрыктымаш, левашышке пум оптымаш, Мироносицкий монастырьыш миен коштмаш, выныкым пидмаш да икшыве да кугыен-влак дене пырля эртарыме чеверласыме кас. Чыла тиде кужу жаплан ушешна, шўмешна коदेश, вет Господь мемнам тышан поген. Кугу таум каласем мемнам кажне ийын тышке ушымыжлан лагерь вуйлатыше Денис Вячеславовичлан, Николай ачалан шке шулдыр йымаке мемнам погымыжлан, шке икшывыштым лўдде колтымыштлан нунын ача-аваштлан, тамлын пукшымыштлан, а Николай ачалан мемнам святой ача семын йўратымышлан да лудмо молитважлан. Чыладамат Юмо арален шогыжо, вес гана вашлиймешке, шерге йолташем-влак!»

Смене пытыме лишан шуко йочаже храмышке чўккыдынрак кошташ кўлмў нерген ойым лукто, вет южыжо тыште икымше гана языкшым касарен, Пырчесым подылын, кудыжо шукертсек шонен коштво йодышжлан вашмутым муын, ала-кўжў Юмылан ўшанымаш да черке нерген утларак пален налын.

Лагерь тўрлў йоча-влакым ушен, нуно чыланат талантан, поро, чулым улыт. Смене жапыште икте-весышт деке эше лишылрак лийыч, шуко йолташым муыч, телефон номерыштымат вашла пуэден шуктышт, йынгырташ да вес ийын эше тыште вашлияш кутырен келшышт. Чылалан шарнымаш пөлекым, лагерьын фотографийжым войзыман кўпчыкым, ыштышна, а кугыен-влаклан – тўрлў сувенир логале.

Ончыкшымат Арын селасе Христос Шочмо лүмеш храм пелен Господь мемнам шке шулдыр йымакыже пога манын, ўшанен кодына, а «Шўртнў купол» ден яндар йўкан чан-влак йоча-влакын шўмыштым куандарат.

Вес гана вашлиймеш!

Денис СМЕРНОВ, лагерь вуйлатыше.

СУКСО-ВЛАК СЕМЫНАК МУРАШ ТУНЕМЫНА

Йошкар-Оласе Православий рүдериште «Мый Юемлан мурем» муру фестивал эртыш.

Тиде пайрем Русьым тынеш пуртышо, апостол-влак дене тӱр шогышо кугу князь Владимирым шарныме лӱмеш эртаралтын. Муру фестивалыш участник-влак шукынак ушненыт. Районла гыч ятыр коллектив толын. Тений икымше гана шке мастарлыкышт дене У Торъял район Тошто Торъял селасе Юмын Аван Казанский юмонаже лӱмеш храмын хоржо, Морко посёлко гыч «Морко кундем» вокальный калык ансамбль, Морко районисо Марий Кужерын «Муру аршаш» вокальный ансамбльже, Волжск оласе праведный Иоанн Кронштадтский лӱмеш храмын хоржо куандарышт. Советский посёлкысо приходын «Ийвырте» миссионер хоржо, Йошкар-Ола да Марий Эл митрополийын «Чон сем» миссионер хоржо, тыгак Марий Турек селасе Петр ден Павел лӱмеш приходын

вокальный ансамбльже, Провой кундемисе Какшамарий ялын «Ушанымаш» калык фольклор ансамбльже мемнан кумылнам ынде икмынар ий нӱлтат. Пеш молодец улыт. Моло участник-влакат ончаш толшо калыкын чонжым кандарышт. Икманаш, рушлат, марлат Юмым моктен мурышт, марий калык мурат чоныш логале. Святой ача-влак, Юмын мурен сӱрвалыше-влакым Господь вашкерак колеш манын, ойлен коденыт. Вет суксо-влак Пылпомышто, Юмым моктен, чарныде мурат. А черкыште мурышо-влакым поснак кугун кумалше-влак семын ончат. Вет нуно службо мучко мурат: Юмым моктат, сӱрвалат, Тудлан тауштат. Тыгай муру фестивал ончыкыжымат кажне ийынак эрташ тӱналеш гын, эркын-эркын марий калыкат суксо-влак семынак Юмым моктен мураш тунем шуэш, илышна Юмын корныш виктаралтеш.

А. ТАНЫГИНА.

8-14 августышто «Храмыш корно» лӱман Епархий-влак кокласе 10-шо велопробег лийын. Тудым Угарман (Нижний Новгород) кундемисе православный самырык-влак эртареныт да Моско ден уло Русьын Патриархше Кириллын тиде сомылым шуктымжлан 10 ий теммылан пӱлекленыт.

Самырык паломник-влак храмлаште службышто шогеныт, черке пашаен-влаклан тӱрлӱ пашам ышташ полшеныт, корныштыт логалше энер ден ер серлаште шӱкшакым эрыктеныт. А эн тӱнжӱ – епархий-влакын архиерейышт да верысе православный самырык чолга ен-влак дене вашлийыныт, ончыкылык паша радамым палемденыт.

Удыр-рвезе-влак велосипед дене Марий кундемымат кудал эртенит. Нуно Козьмодемьянскысе Смоленский соборышто, Святой Троице лӱмеш черкыште, оласе тоштерлаште лийыныт.

МАРИЙ КУНДЕМ УНАМ ВАШЛИЙЫН

ЮМЫН АВА – ЙӰЛЕН ПЫТЫДЫМЕ ВОНДЕР

Тошто Сугынь годсо жапыште пророк Моисей йӱлен пытыдыме вондерым ужын. Вондерым тул авалтен гынат, тудо тичмашак кодын. Йӱлен пытыдыме вондер Юмын Аван могай лийшашыжым ончыктышо тӱс улмаш. Юмын Ава сулыкан мландымбалне шочын гынат, эн яндар лийын, сулык туддеке пижын кертын огыл, Иисус Христосым шочыктен, туге гынат Нарашта Удырак кодын.

«Йӱлен пытыдыме Вондер» («Неопалимая Купина») юмона уло. Юмын Аван тӱсшӧ тушто – кандаш лукан шӱдыр покшелне. Кандаш лукан шӱдыржӧ ныл лукан кок фигур гыч шога. Ик фигуржо йошкар тӱсан, тулым ончыкта, а весыже – ужарге, вондерын аралалт кодшо тӱсшӧ.

Ныл лукушто евангелист-влакын символышт: святой Марк – лев, святой Лука – ӱшкыж, святой Иоанн – орёл, святой Матфей – Суксо. Эн святой Ӱдыр гоч мемнан деке Юмын Эрге вонымым тошкалтыш ончыкта. Чыла ӱшаныше-шамычлан Пылпомышыш кӱзаш тудак полша.

Юмын Аван тиде иконыжым чудым ыштышылан, пожар да кӱдырчан йӱр деч утарышылан шотлат. Синайыште тудлан служитлыме посна чин лийын, кугу лӱдыкшӧ годым тиде чин почеш кумалыныт. Русьыш «Йӱлен пытыдыме Вондер» юмогам Синай гыч 1390 ийыште Палестинысе инок-влак конденит. Преданийыште ойлалтеш: иконом ожно Моисейын йӱлен пытыдыме вондерым ужмо курыкысо кӱ ӱмбалан возеныт. Юмогам тунам Москосо Кремльыште чонымо Благовещенский собореш веранденыт. Икмыняр жап гыч юмоган списокшым Грановитый палатеш кугыжан Святой пӧлемшыже веранденыт.

Москваште кугу пожар лийме деч вара, 1648 ийыште, «Йӱлен пытыдыме Вондер» юмона лӱмеш икымше престолым святитленыт. Тидым ышташ Алексей Михайлович кугыжам Иерусалимын Патриархше Паисий шкежак йодын. Государь ты юмона лӱмеш приделан черкым чогаш оксам пуэн. Чудым ыштыше иконо лӱмеш ты придел Москошто веле огыл, Российыштыжат икымше лийын.

Лӱмешыже икымше черкым Москваште Новоконюшенный слободаште, Зубовский бульвар лишне, 1680 ийыште чоненыт. Тудым пожарлан огыл, а боярин Димитрий Колошинын кугыжан кугу шыдыж деч ӧрыктарышын утаралтмыжлан кӧра негызленыт. Бояринже Федор Алексеевич кугыжан (Петр I изажын) тӱн конюхшо лийын. Кугыжа икана тудлан арамак чот сырен. Грановитый палатысе Святой пӧлемыште улшо «Йӱлен пытыдыме Вондер» юмогам Димитрий ончычат пеш пагален, а ты гана тудын ончылно уло чон дене сӧрваленкумалын. Юмын Ава йодмыжым

колын да кугыжалан омешыже кончен, тӱн конюхын титакдыме улмыжым пенгыдын каласен. Чот ӧрткышӧ кугыжа эрдене боярин Колошинын делажым уэш терген лекташ куштен да тудын титакдыме улмыжым рашемден.

Арален налше иконылан таум ышташ манын, боярин Димитрий тудым кугыжа деч йодын налын, патриархын благословитлымыже да прихожан-влакын йодмышт почеш храмым Новоконюшенный слободаш чонен. Тыге у черке кугыжан конюхшо-влакын приходской храмышт лийын. Ты кундемыште чыла гаяк оралте пу гыч ыштыме улмаш гынат, пожар тыште лиеден огыл.

Моло вере Москваште тул чӱккыдын озаланен. Тыгай годым прихожан-влак храмын «Йӱлен пытыдыме Вондер» тӱн образше дене сурт оралтышт йыр крестный ход дене коштыныт, тыге тул деч аралалтыныт.

1812 ийыште эше ик чудо лийын. Шыжым Новодевичий монастырьын протоиерейже деке француз салтак толын да Новоконюшенный слободасе храмыште улшо «Йӱлен пытыдыме Вондер» юмона ӱмбач шолыштмо ший ризым пӧртылтен. «Тиде ризым луктын налмекем, чонем пеш чот ойгыраш тӱналын», – манын Наполеонын сарзыже. Француз-шамычым поктен колтымеке, протоиерей ризым шке верышкыже пӧртылтен.

Чаманаш гына кодаш, «Йӱлен пытыдыме Вондер» лӱмеш черкым Моссоветын пунчалже почеш 1928 ийыште петыреныт, а 1930 ийыште йӧршын пуженыт.

Ты юмона лӱмеш пайремым 17 (4) сентябрьыште палемдат, тиде кечын тыгак святой пророк Моисейым порын шарналтат.

Пытартыш пророк

Йочам тыге Юмо үжеш. «Господь, кулет Тыйым колеш» манын вашешташ күштен.

Самуилын тыге манмекыже, Юмо тудлан Илийын пұрымашыже нерген каласен. Кок эргыжын уда койышыштан верч Илийын суртышкыжо ончыкыжым неле ойго толеш манын.

Икмынар жап эртымеке, филистимлян-шамыч дене кугу кредалмаш лийын. Тушто колышо 30 түжем израильтян коклаште первосвященникын Офни ден Финеес эргыже-влакат лийыныт. Тушман-шамыч тунам эше Юмын Ковчегым руалтен налыныт. Кунам 98 ияш Илийлан ты уверым каласеныт, тудо, өрткен, комдык йөрлын, тупрұдыжым туген да колен.

Тиддеч вара Израиль калыкын судияжлан Самуилым шогалтеныт. Господь тудын гоч Шке эрыкшым увертарен, сандене тудым пророклан шотленыт да «Ужшо» маныныт, кажне ойжым Юмын мут семынак колыштыныт. Тудын кумалмыж дене Юмын Ковчегым филистимлян-шамыч шкеак пörтылтенит. Ковчегым нуно Дагон Юмыштан кумалме капищышкышт шынденит улмаш. Вес кечын нуно тушто шаланен вочшо идолыштым ужыныт, а шкеныштын капыштышт тунгыр лектедаш тўналын.

Самуил чыла Израиль тукумын кугуракыштым Массифыш поген да Юмо ончылно титакан улмышт нерген умылтарен. Ваал да Астарт шояк юмо-влаклан кумалаш тўналмышт верч Юмо нунылан шуко ойгым колтен манын умылтарен. Израиль калыкын погынжо нерген колмеке, филистимлян-шамыч нунын ўмбаке адак керылтыныт. Тунам Самуил пророк Господьым сөрвален. Юмо тунам вашештен – кўдырчө пеш чот кўдыртен. Филистимлян-шамыч лўдын чакненыт. Израильтян-шамыч тушманын ончыч сенен налме шуко олам утареныт.

Тыныс илыш пörтылмеке, Самуил Израиль калыкын судияжак кодын да жертвенникым Рам олаште ыштен, вет Силомысо святилище шалатыме лийын. Шкеже ий еда эл мучко коштын савырнен. Кушто ўчашымашан йодыш улмаш гын, верыштак төрлен. Самуил пророк годым калык тынысын илен. Шонгеммекыже тудо Иоиль ден Авий эргыже-влакым Вирсавийыште судьялан шогалтен. Нунышт шкеныштым шотдымын кученыт. Ачашт кола гын, эргыж-шамыч деч порыжым вучыман огыл манын, Израильын кугуракше-влак Самуил дека Рамыш толыныт да элым вуйлаташ кугыжам шогалташ йодыныт. Пророк тидлан чот шўлыкангын да мом ыштышашым Юмо деч йодын. Господь Самуиллан тыге каласен: *«Калыкын мом йодмыжым чыла шотыштат колышт; вет нуно тый дечет огыл, а Мый дечем кораныныт, Мыйым шке Кугыжаштан ынешт шотло»* (1 Цар. 8: 7). Тунам судья тидым

Давидын 98-ше псаломыштыже тыге каласыме:

«Господь Юмынам

нөлтыза да йолжо шогымо

верлан кумалза, вет тудо вер святой.

Моисей ден Аарон Тудын священникше улыт,

Самуилат Тудын лўмжым сөрвален ўжшö

гыч иктыже: нуно Юмылан кумалыныт, да

Тудо нуным колыштын. Пыл менге гыч Тудо

нунылан ойлен, вет Тудын пуымо законымат,

Тудын кўштымыжымат нуно кученыт.

Господь Юмына, Тый нуным колыштынат! Эй

Юмо! Тый нунылан поро лийынат да чыла

пашаштанат пörтылтенат. Господь Юмынам

нөлтыза да Тудын святой курыкыштыжо

кумалза, вет мемнан Господь Юмына

Святой».

Левий тукум гыч улшо пророк Самуил Израильын латвизымше да пытартыш судияже лийын. Тудо у курым тўналме деч 1146 ий ончыч шочын. Елкан ачаже Ефрем курыкысо Рамафаим-Цофимыште илен. Ачажын кок ватыже улмаш: ик ватыже – шуко шочшан, а ончыкылык пророкын Анна аваже – йочадыме. Юмым чот сөрвалыме деч вара аваже Самуилым шочыктен, сандене эргыжын лўмжат «йодын налме» манын кусаралтеш. Юмылан служитлаш пуаш сöрымö кум ияш эргыжым Анна первосвященник Илий, Израиль калыкын судияже дека, Силомыш нангаен.

Самуил мут колыштшо кушкын, изинекак святилищыште кумалаш полшен. Рвезын 12 ияш улмыж годым Юмо тудын дене икымше гана мутланен. Самуил каналташ возын улмаш да, лўмжым ўжым колын, Илий дека йодаш миен. Кум гана тыге лиймеке, Илий умылен,

калыклан увертарен: «Кугыжам шогалтымыда дене те Юмын кызыт марте пуэн шогымо эрыкшым да полышыжым йомдареда. Пүрышö Юмын вуйлатыме калык тўняште кызыт марте те гына лийында, ынде тидым утыш луктында».

Но Юмо ойырен налме Шке калыкше деч йөршыжак йүкшен огыл. Тудо Вениамин тукум гыч Кисын эргыже Саулым ойырен налын да, кугыжалан шогалташ манын, Самуиллан тудым миро дене шўраш кўштен. Самуил кўштымым шуктен, но порын кугыжаланен кертшаш верч Юмылан чот ўшанле лийман манын, Сауллан каласен. Ты жапыште ояр игече лийын гынат, шке мутшым пенгыдемдаш тудо кўдырчан йўрым ўжын. Тыгак лийын.

Судитлыме пашаж деч коранмыж годым пророк Самуил калык деч йодын: «Вуйлатымем годым ала мый иктажшын кумылжым волтенам?» Но нигö нимо удам каласен огыл, вет тудо чынжымак Юмылан йöрышö айдеме лийын.

Лўддымö да шкенжым порын кучышо Саул кугыжа моло ег деч ик вуйлан кўкшö да чот мотор улмаш. Ончыч тудо калыкчан чапле вуйлатыше лийын, шуко тушманым сенен. Но кунам тудым кугешнымаш койыш авалтен, Юмо тудын деч корангын. Филистимлян-шамыч дене кредалмаш уэш ылыжын. Тунам сöй деч ончыч кок патыр ваш кредалшаш улмаш. Филистимлян-влакчан патырышт ваштареш лекташ нигö тоштын огыл. Изаж-шамычлан киндым кондышо самырык кўтүчö Давид лектын да патыр ўмбак ончыч кўм кудалтен, йөрлын вочмекеже, тудым шке кердыж денак шуралтен пуштын. Давидын чапше шарлымылан Саул кугыжа көранаш тўналын да тудым пушташ кычалын. Гелвуй курык воктене филистимлян-шамыч дене кредалмаш годым Саул сусырген да шкенжым шке пытарен.

Кугыжалан Давидым шогалташ манын, Юмо тудым миро дене шўраш Самуиллан кўштен. Иудан тукумжо гыч Иессейын эргыже Давид Вифлеемыште илен. Тудо Израильын кокумшо кугыжаже лийын. Вара тудын тукумыштыжо Юмын Ава шочын. Пророк Самуил чот шонгеммешкеже илен да тынысын колен. Илышыже нерген Библийыште икмыняр вере возымо.

406 ийыште мощыжым Иудей гыч Константинопольыш конденит. Ончыч Святой София лўмеш храмыш веранденит, а ныл ий гыч Евдомон кварталыште тудын лўмеш святитлыме черкыш пыштеныт.

Шочмо элым аралаш ямде улат?

Август тўналтыште Серафимо-Дивеевский монастырь воктене «Православный воин» 7-ше тўнямбал военно-спортивный фестиваль эртен. Тушко Волжский район Купсола селасе «Покровский» хуторын «Клинок» командыже миен, кугу сенымаш дене пöртылын.

13 ияш марте ийготан-влак коклаште тактический троеборьеште мемнан «Клинок» 13 команде кокла гыч 3-шо верыш лектын. «Штурм» тагасымаште 1-ше верым сенен налын.

Командым вуйлатыше Александр Глухов дене воспитанникше-шамыч пеш кугешнат. Тудо кеч-куштат нунылан пример. Фестивальыштат шке мастарлыкшым тўрыс ончыктен: «Штурм» тагасымаште 2-шо, шашке дене руэн кучедалмаште 1-ше, пикш дене лўйкалымаште 1-ше, казак-влакын кинжал дене кучедалмаштышт 2-шо вер дене палемдалтын. Моло участник-влакат призовой верлаш лектыныт.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ "ШЎМ-ЧОН ИЗОЛЫК"

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Журнал лекме жап - 2.09.2019 ий. 0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийыште погымо да верстатлыме, «Принтекс» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 424000, Марий Эл, Йошкар-Ола, Карл Либкнехт урем, 71 "А" пöрт.

Редакцийын да издательын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224 пöлем.

тел.: (88362) 45-39-54. **E-mail:** marlagazet@mail.ru

Редакционный советым вуйлатыше:

Н.В. Чузаев.

Редакционный совет: И.А. Сапаев, Д.В. Смирнов, А.П. Чемекова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлö лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ГАЗЕТЫМ ШАЛА КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!

ТУНЫКТЕН КАЛАСЫМЕ ШОМАК

Ик прихожанин ала-могай амал дене черкыш коштым чарнен. Ончыч кажне рушарнян да чыла кугу пайрем кечын миен, а кызыт вуйжымат ок ончыкто. Жап шижде эртенак эрта. Тиде ег дене мо лиймым палаш манын, священник туддеке миен толаш шонен пышта.

Пөръенгын капкаже почмо улмаш, сандене батюшка пёртыш шыпак пура. Ужеш: ончычсо прихожанинже камин ончылно шкетын шўлыкан шинча. Священникым ужмеке, саламлалтме олмеш тудо вуйжым савалта да пеленже шинчаш кидше дене ончыкто.

Священникат йёнанрак верлана да каминыште модын йўлышō тулым пөръен семьинак кужу жап онча, мом ыштышашым шке семьинак шонкала. Тыгодым коктынат умшаш вўдым подылош гай шып шинчат. Изиш лиймеке, батюшка трук кынешеш да, камин воктене кийыше шипцим налын, чот йўлышō ик пугомылям кугу тул деч өрдыжкырак коранден пышта, вара уэш верышкыже шинчеш.

Нуно умбакыжат пелештыде шинчат, тул йўлымым ончат. Посна пыштыме пугомыляште тул койын эркышна, а икмынар жап гыч йёршын йора, йўлен пытыдыме пугомыля шинча

ончылнак шемемеш. Тунам священник уэш кынешеш, йөреш шемемше пугомылям шипци дене йўлышō тулорашке уэш кудалта. Тул тудым тунамак авалта, пугомыля ончычсыжлак шодыртатен йўлаш тўналеш.

Священник шыргыжалеш, шипцим верышкыже пыштен, омса велыш шыпак тарвана. Пёрт гыч лекмыж годым тудо суртозан йўкшым колын шукта:

– Тау толметлан да урокетлан. Камин воктенысе проповедет пеш ўшандарыше ыле. Мутым пуэм: шушаш рушарнян мый черкыш миен!

Кушна кундемаште – поро увер

Эрлашыжым часамлашке Кушна кундемын чыла яллаж гыч калык пеледыш аршаш дене вашкен, прихожан-влак акафистым лудыныт, моктымо мурым муреныт. Шордўр ялыште святой Петр ден Павел лўмеш чоңалтше черке йыр крестный ход дене эртенят.

Игечыжат тиде кечын мелын лийын, жапын-жапын лыжга йўр йўрын эртен, коклан кечыжат шыратен ончалын, пуйто Юмын Ава шкежак мемнам шулдыр йымакыже налын.

Ушаныме шуэш, тек кундемаштына черкына чоңалт шуэш, чан йўк калыкнам молитва деке ўжаш тўналеш да ег-шамычын Юмылан кумалаш кумылыштым луктеш. Тек тыште умбакыжат святой шўлыш озалана да калыкнан Юмылан ўшанже пенгыдемеш.

Юмылан тау!

**Нина СЕРГЕЕВА, Евгения ВАСИЛЬЕВА,
Морко район, Шордўр ял.**

28 июлышто мемнан вершөрышкө мўндыр Карелий гыч поро пиалан Матронан да святой Спиридон Тримифунтскийн мощыштым, «Всех скорбящих Радость» юмогам икымше гана конденыт. Тиде кечын Шордўр ялысе святой Петр ден Павел лўмеш часамлашке калык лынак погынен. Йоча-влак изи чаным кыренят, ял калык куанен, кинде-шинчал дене вашлийын.

Мут толмашеш, тиде кечын православный ег-влак апостол-влак дене тёр шогышо святой князь Владимирын Русьым тынеш пуртымыжым пайремлат. Тиде кок уверын арам огыл ик кечыште ваш ушнымыжым меат шижынна.

Уна-влакын, Наталья ден Данилын, тиде юмоган историйже, святой-влакын илышышт да нунын дене кылдалтше чудо-влак нерген каласкалымыштым калык тўткын колыштын. Тиддеч вара Юмын Авалан акафистым шўм-чон куан дене муренна, чыланат юмога да мощь-влакым шупшалынна.

СЕНТЯБРЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

ПН	2	9	16	23	30
ВТ	3	10	17	24	
СР	4	11	18	25	
ЧТ	5	12	19	26	
ПТ	6	13	20	27	
СБ	7	14	21	28	
ВС	1	8	15	22	29

7	- праздники двенадцатые	8	- дни строго поста
14	- праздники великие	9	- трапеза без мяса
8	- сплошные седмицы	10	- разрешение на рыбу
10	- дни поминовения усопших	11	- разреш. на раст. масло
14	- дни постные	12	- разрешение на вино
		13	- разрешение на икру рыбы

2 – Москвасе святой-влакын погынышт.

4 – Юмын Аван Грузинский иконыжын кечыже.

6 – Москвасе святитель Петрын да апостол-влак

дене төр улшо святой Косма Этолийскийын кечышт.

8 – Юмын Аван Владимирский иконыжым вашлийме кече.

10 – Почаевысе преподобный Иовын кечыже.

11 – Христос ончыч Толшо да Тудым Тынеш пуртышо святой Иоанн пророкын вуйжым руалме кече.

12 – Благоверный святой князь-влак Александр Невский ден Даниил Московскийын кечышт.

13 – Юмын Аван ўштыжым Константинопольсо Влахернский храмыш пыштыме кече.

14 – Черке У ий.

15 – Печерысе Антоний ден Феодосий преподобный-влакын кечышт.

17 – Юмын ужо пророк Моисейын кечыже.

19 – Марий кундеммысе новомученик-влакым шарныме кече. Ежовысо монастырьын пайремже.

21 – Юмын Шочыктышо да эреак Ёдыр улшо Эн Святой Владычицын Шочмо кечыже.

22 – Преподобный Иосиф Волоцкий ден святитель Феодосий Черниговскийын кечышт.

24 – Преподобный Силуан Афонскийын кечыже.

26 – Христосын Ылыж кынешлыж лүмеш Иерусалимысе храмым уэмдыме кече. Воскресенский храм-влакын престольный пайремышт.

27 – Господьын Эн Пагалыме Ылыжтарыше Ыресьшым нёлталме пайрем.

28 – Кугун орланыше Никитын кечыже.

30 – Святой орланыше Вера, Надежда, Любовь ден нунын София аваштым пагален шарныме кече.

ПЕРКАН ЛИЙЖЕ

МУНО ТУВЫРТЫШ

Күлыт: 5 йошкар помидор, 2 вуй шоган, ик пуй чеснок, 2 шере пурис, 4 күчымө муно, 2 кугу совла шерүмбал, 4 кугу совла нөшмуй, тамже дене шинчал, йоныштымо шем пурис, ужар укроп, петрушко.

Помидорым шолшо вүдеш когартен, шүмжым эрыктыза, пелыгыч пүчса да тыртыш семын пүчкедыза. Шоганым, шере пурисым тыгакак падыштыза. Чеснокым чот тыгыдемдыза але чесноковыжималкеш пунчалза. Шоган ден пурисым ырыктен ямдылыме салмаш пыштен, нөшмуй дене пырля 5 минут тушитлыза. Туштак помидор ден чесноком ешарыза, эше 2 минут тушитлыза. Муным шерүмбал дене лугыза да ты салмаш опталза. Шинчалым, шем пурисым шавалтыза, варыза, эше 5-10 минут изи тулышто шинчыктыза. Тарелкалаш пыштедымеке, ужар укропда петрушко дене сорастарыза.

КӨРГАШАН ПАРЕНГЕ

Күлыт: пел килограмм утла паренге, 100 г сыр, 50 г ветчина, 1 кугу совла шерүмбал, 2 кугу совла нөшмуй, ужар укроп, петрушко.

Паренгым сайын мушса, солык дене ўштын коштыза, кажнымым нөшмуй дене йыгыза да шинчалым шавалтыза. Ырыктен ямдылыме духовкыш шындыза. Күмекеже, кажне паренгын көргыжым изиш лука. Тушко лончо дене шерүмбалым, ветчинам, төркаш нүжымө сырым опытыза. Угыч духовкыш 5-6 минутлан шындыза.

ШЕРЕ СОКТА

Күлыт: 400 г «Юбилейный» але вес түрлө печене, 100 г шем шоколад, 150 г шүшмуй, 3 кугу совла какао, атын 3/4 ужашыже сгущенко, 200 г түрлө пүкш, сакыр пудро.

Печеным, пүкшым тыгыдемдыза, пырля варыза. Левыктыме шоколадыш шүшмуйым, какао, сгущенкым пыштыза, шолаш пуртыза да вигак йөртыза. Изиш йүкшымекеже, пүкшан печене дене пырля варыза. Тиде вартышым плёнкеш сокта (колбаса) семын пүтырыза да 10 шагатлан холодильникыш але 3-4 шагатлан морозилкыш пыштыза. Вара плёнкым корандыза да соктам сакыр пудро дене варыза. Шере сокта ямде.

КОЧКЫШДА ПЕРКАН ЛИЙЖЕ!

Куанен чиялтена

УВЕРТАРЫМАШ

Йошкар-Олан да Марий Элын епархийже пеленысе святой преподобномученице кугу княгине Елисавета Феодоровна лумеш сестричестве Милосердий акаш-шужар-влак школыш у тунемше-влакым налме нерген увертара.

Ме поро кумылын тыршаш ямде шокшо шуман ег-влакым вучена. Милосердный служенийыште айдеме шкенжым умылаш тунемеш, тудын көргö куатше почылтеш. Тиде служений айдемылан йоратымашым муаш полша.

Вашлиймаш 2019 ий 30 сентябрьыште Православный рудерын 114-ше полемыштыже 17 шагатат 30 минутышто тунгалеш.

Адресна: Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81-ше пöрт.
Чыла йодышым 63-83-17 телефон дене рашемден кертыда.

ВЕСЕЛАН МОДЫН, ЖАПЫМ ЭРТАРЕНА

